

Director:
XEVI XIRGO

Subdirectors:
CARLES RIBERA,
LLUIS MARTÍNEZ,
MANUEL CUVAS,
PEPA MASÓ

SECCIONS:
Política, **ANNA SERRANO**; Europa-Món, **PILAR ESTEBAN**;
Economia, **JOAN ARMENOL**; Opinió, **TONI BROSA**; Societat, **CARLES SABATÉ**;
Catalunya, **JOAN RUEDA** i **RICARD PALOU**; Cultura i Espectacles, **JAUME VIDAL**;
Suplement Cultura, **DAVID CASTILLO**; Comunicació, **GEMMA BUSQUETS**;
Disseny, **RAMON BUCH**; Fotografia, **ANDREU PUIG**;
Documentació, **CARME TORNS**; Delegada a Madrid, **MONTSE OLIVA**;
Tancament, **ANTONI DALMAU**; Llengua, **QUIM PUIGVERT**;
President del Consell Editorial, **VICENT SANCHIS**

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Tàpies, 2 - 08001 Barcelona

CENTRALETA Tel. 93 227 66 00
ADREÇA INTERNET: <http://www.elpuntavui.cat>
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT Tel. 972 18 64 80
FAX Tel. 972 18 64 40

EDITA: **CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L.**

PUBLICITAT: **HERMES COMUNICACIONS, S.A.**
Santa Eugènia, 42. 17005 Girona.
Tel.: 972 18 64 35 - Fax: 972 18 64 10

IMPRESSIÓ: **Gráficas de Prensa Diaria**. DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD.

Als efectes del que preveu l'article 32.1 paràgraf segon de la LPI, Corporació Catalana de Comunicació SL s'oposa expressament a la utilització de qualsevol contingut d'aquest diari amb la finalitat de fer ressenyes o revistes de premsa amb fins comercials (press-clipping) sense comptar amb l'autorització prèvia de Corporació Catalana de Comunicació SL.

**SEGURAMENT EL PROCÉS
CAP A LA INDEPENDÈNCIA
JA HA COMENÇAT**

David Bueno i
Torrens

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

LA COLUMNA

Cultura i poder col·lectiu

Recollir-nos la bandera

Les representacions mentals que avui tenim els catalans inclouen conceptes materials, com diari o ordinador, i d'altres més intangibles com el pacte fiscal, dret a decidir o transició nacional, que no podrien ser entesos pels nostres avantpassats. En canvi, podem estar segurs que les representacions mentals dels nostres parents vius més propers, com els ximpanzés, no han canviat pràcticament gens en les darreres desenes de milers d'anys. L'evolució cultural, que inclou la generació de productes acumulatius com la ciència i la tècnica, l'art, la filosofia i la poesia, és exclusiva de la nostra espècie, i és clau per a la nostra supervivència atès que és un mecanisme d'adaptació que permet que puguem sobreviure en condicions molt diferents.

QUÈ TÉ D'ESPECIAL LA NOSTRA ESPÈCIE que li permet acumular gradualment i de manera constant nous coneixements, conceptes i idees, tant verticalment, heretats de les generacions anteriors, com horitzontalment, a partir dels nostres coetanis? La resposta pot semblar òbvia, la nostra intel·ligència i la capacitat de comunicació, però el mateix mètode científic, un clar producte cultural, ens obliga a aprofundir i concretar més la resposta. *Science* acaba de publicar un interessant treball sobre el tema, que permet fer reflexions aplicables al nostre context actual. En aquest treball s'han

examinat i comparat diversos paràmetres biològics, psicològics i socials en persones, ximpanzés i micos caputxins, mentre uns individus imitaven uns altres per resoldre un trencaclosques.

ENTRE ELS DIVERSOS RESULTATS hi ha la gran capacitat d'imitació que tenim tots els primats, però en la nostra espècie destaca una potencialitat que tenim en exclusiva: la capacitat de representar dins la nostra ment i d'imitar els estats mentals dels altres, com emocions i desigs. Aquesta capacitat d'imitació d'estats mentals té un suport físic al cervell, les anomenades neurones mirall, que ens permeten generar pensaments amb un objectiu determinat a partir de les inferències que fem del contingut mental dels altres. És la base de l'aprenentatge social. En les conclusions, els autors destaquen que aquesta capacitat és la que ens permet fer pedagogia, comunicar-nos i tenir conductes prosocials.

Per assolir la resposta col·lectiva més encertada ens cal entendre les motivacions i els estats mentals dels altres

QUASI SIMULTÀNIAMENT, la revista *Psychological Science* ha publicat un altre treball on es demostra que la resposta que es dona a qualsevol qüestió és molt més acurada i precisa si la prenen entre dues persones que no pas si es fa individualment —la qual cosa és lògica—. Tanmateix, però, contràriament al que hom podria pensar, si una persona pot revisar la seva resposta en funció dels comentaris dels altres, llavors la nova resposta que dona de forma individual és encara més acurada i precisa que la presa entre dos. És el que els autors anomenen poder col·lectiu.

INTERPRETAT EN CLAU CATALANA actual, a la cruïlla cultural, social i política on ens trobem, hom pot raonar que, per assolir la resposta col·lectiva més encertada ens cal entendre les motivacions i els estats mentals dels altres i, sobre la base d'això i amb pedagogia, revisar les nostres respostes de manera individual per adoptar cadascú de nosaltres la que considerem més encertada. Potser aquest procés ja està en marxa, i és per això que està incrementant de forma espectacular el nombre de persones convençudes que el millor camí per a la nostra cultura, economia i país —en definitiva, per a la col·lectivitat catalana— és la independència. Tanmateix, no és aquesta la principal aportació de la cultura en la nostra espècie, fer possible la supervivència?

Bernat
Dedéu
Filòsof i músic

Tots recordem aquella mítica escena de *Temps moderns* en què Charles Chaplin recull per accident una bandera roja d'un camió repartidor: el personatge la branda i l'oneja, tot cridant darrere del vehicle per tornar-la al propietari, fins a veure per sorpresa que està liderant contra voluntat una manifestació il·legal. El geni de Chaplin va més enllà de la simple confusió. Se n'aprofita per dinamitar amb ironia un dels punts clau de la propaganda marxista: tots, dicta la consigna, formem part de la classe obrera i cal que lluitem per alliberar-la. Altrament, l'heroi d'aquesta obra mestra de la crítica al capitalisme és un paio més aviat naïf, del tot oposat a la figura d'un activista polític. Amb la jugada, Chaplin no no-

Per arribar al frenesí patriòtic convertim tothom en 'clown'

més aconsegueix una crítica àcida contra el sistema esclavista del treball, sinó també envers la pretensió risible de tota protesta col·lectiva dogmàtica.

En indrets silvestres com Catalunya, curiosament, hem institucionalitzat allò que el més gran dels cineastes convertia en risible. En temps recents, als militants independentistes els ha agafat un atac de creativitat a la recerca del millor *lipdub*. En aquestes formes de reivindicació pàtria (un recorregut musical en què centenars de persones protesten fent *playback*), la manifestació es converteix en una activitat risible i divertida *per se*. Poc importa què es defensi, ja sigui la llengua o el pa amb tomàquet; cal que hi abundin gralles, castellers... i Joel Joan, que sempre aprofita el temps lliure per inscriure's a qualsevol disbauxa. L'únic imperatiu del *lipdub* és: *passeeu-vos-ho bé!* L'espontaneïtat de la manifestació, que Chaplin dinamitava amb la seva aparició inconscient, aquí s'anul·la amb un excés teatral: vostè hissi la bandera, somrigui, i miri a càmera.

Els *Temps moderns* de Chaplin convertien un pallasso en manifestant, tot per fer catarsi. Volent arribar al frenesí patriòtic, nosaltres convertim tothom en *clown*; és una opció. Pel que fa a un servidor, només em pregunto qui serà aquell que —acabada la pantomimàgosi recollir-nos la bandera.

**LA
PUNXA
D'EN
JAP**

Joan
Antoni
Poch

